



**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII**  
**Autoritate de stat autonomă**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: [support@cncd.org.ro](mailto:support@cncd.org.ro)

---

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

**HOTĂRÂREA nr. 644**  
**din 30.10.2013**

**Dosar nr:** 506/2013

**Petiția nr:** 4268/20.06.2013

**Petent:** Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD)

**Reclamat:** Școala nr. 59 din București, prin reprezentant S.C.

**Obiect:** presiune exercitată asupra mamei unui copil cu dizabilitate pentru retragerea copilului de la școală. Domeniu: dreptul la educație, dreptul la demnitate. Criteriu: dizabilitate.

**I. Numele, domiciliul și sediul părților**

**I. 1. Numele și sediul petentului**

1.1.1. Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD),

**I. 2. Numele și domiciliul procedural al reclamatei**

1.2.1. Școala nr. 59 din București, prin reprezentant S.C

**II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare**

2.1. Petentul consideră discriminatorie presiunea exercitată de reclamată pentru retragerea copilului și școală.

**III. Citarea părților**

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările și completările ulterioare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate pentru data de 03.09.2013, al doilea reclamat a fost citat pentru data de 03.09.2013 (filele 5-6 din dosar) la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

3.3. La audierile din data de 18.06.2013 s-a prezentat petentul.

## IV. Susținerile părților

### 4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petentul, mandatat de G.A.M, mama minorului M.A.M I., prin petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 4268/20.06.2013** (filele 1-4 din dosar), arată că minorul în vârstă de 7 ani a fost diagnosticat cu sindrimul Asperger (tulburare de spectru autist). El a fost înscris la școala reclamată, fiind evaluat de medic psihiatru care a recomandat integrarea lui în școală normală. Mama a informat școala privind diagnosticul stabilit.

Potentul arată că dizabilitatea minorului constă în relaționarea față de alte persoane, motiv pentru care este de recomandat integrarea celor cu acest diagnostic în mediul școlar normal. Minorul nu știe cum să reacționeze când alți copii râd de el sau când vede că alții sunt mai îndemânatici decât el, ceea ce provoacă suferințe pentru el, și mpot duce la atacuri de panică ce se manifestă prin plâns și prin încercarea de a scăpa din mediul închis. Lipsa de comunicare cu alți copii poate duce la depresie profundă și tentative de suicid.

Neînțelegând situația minorului, părinții au exercitat presiuni asupra conducerii școlii pentru mutarea copilului. La data de 22.05.2013 reclamata a chemat la școală mama minorului solicitând retragerea copilului de la școală. La data de 19.06.2013 mama minorului a fost chemată la o ședință cu părinții, organizată în biroul reclamatei, ocazie cu care au fost formulate cuvinte jignitoare la adresa copilului (fiind numit handicapat în sens peiorativ), fiind strânse și semnături pentru eliminarea minorului din școală.

Potentul solicită constatarea și sancționarea faptei de discriminare, luarea unor măsuri de prevenție.

4.1.2. Cu ocazia audierii, ca și măsură de prevenție, petentul a solicitat formularea unei recomandări din partea CNCD. Au fost depuse la dosar înscrisuri (fila 7 din dosar).

4.1.3. Prin **Adresa nr. 371/09.09.2013**, înregistrată la CNCD cu **nr. 5843/09.09.2013** (fila 20 din dosar, anexe filele 21-28), petentul a depus la dosar înscrisuri.

4.1.4. Prin **Adresa nr. 372/09.09.2013**, înregistrată la CNCD cu **nr. 5855/10.09.2013** (fila 29 din dosar, anexe filele 30-46), petentul a depus la dosar înscrisuri.

### 4.2. Susținerile reclamatei

4.2.1. Reclamata a depus la dosar punct de vedere prin **Adresa nr. 736/30.08.2013**, înregistrată cu **nr. 5692/03.09.2013** la CNCD (filele 10-12 la dosar), în care arată următoarele:

- minorul a fost înscris la școală însă ulterior a fost transferat la Școala Gimnazială nr. 197, sector 6;

- în clasă s-a mai înscris un elev cu dizabilități;
- minorul a avut un comportament agresiv;
- mama a fost îndrumată să solicite o consultație de specialitate în urma observațiilor cadrelor didactice, astfel s-a descoperit dizabilitatea minorului;
- s-a încercat adaptarea curriculei școlare, dar minorul s-a manifestat agresiv, pentru care ceilalți părinți au trimis sesizări către reclamat;
- în ședința Consiliului de Administrație al școlii din data de 18.06.2013 s-a propus formularea unei recomandări către mama minorului pentru a fi transferat la o altă clasă paralelă, cu un număr mai mic de elevi și unde nu există alți elevi cu cerințe educaționale speciale;
- mama a refuzat această soluție, arătând că relația între învățătoare și minor este bună;
- școala nu a emis nici un document privind mutarea sau transferarea minorului, fără acordul mamei.

O sesizare a petentului la Inspectoratul Școlar al Municipiului București a constatat că cele susținute de mamă nu se confirmă.

Depune la dosar înscrisuri (filele 13-19).

## V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că în conformitate cu **Adeverința medicală nr. 25/05.03.2013** (fila 7 din dosar) minorul a fost diagnosticat cu sindromul Asperger. Conform **Adeverinței medicale din 20.08.2013** (fila 26 din dosar), minorul este apt din punct de vedere psihologic și comportamental spre a frecventa școala de masă. La data de 20.05.2013, un număr de 19 de părinți (din 25) au depus la reclamată o notă de informare (fila 13 din dosar) în care susțin că minorul are un comportament agresiv, deranjează ora. Există la dosar și alte declarații ale părinților privind comportamentul minorului (filele 14-17 din dosar). Conform declarației învățătoarei, minorul are nevoie de stabilitate și nu de o mutare (fila 27 din dosar). În dialogul înregistrat între mama minorului și reclamata din data de 22.05.2013, depusă la dosar, reclamata recunoaște că elevii exagerează când povestesc părinților ce s-a întâmplat la școală, care la urma urmei exagerează și ei, totuși își exprimă îngrijorarea privind posibilitatea ca părinții să își ia copiii din școală, desființând astfel clasa. Reclamata afirmă că „părinții fac legea”, iar ea nu se poate opune. Dacă părinții vor mutarea minorului, reclamata nu poate face nimic. Prin urmare, pentru binele școlii, sugerează necesitatea mutării copilului, afirmând la sfârșit că dacă mama convinge părinții la ședința cu părinții să renunțe la solicitarea de a muta copilul, va fi bine, dacă nu, „se va discuta altfel”. Cu ocazia ședinței cu părinții din data de 19.06.2013 părinții au exprimat foarte clar doleanțele lor: „acum avem doi elevi cu probleme în clasă, de la anul nu dorim să mai avem niciunul”.

5.2. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările ulterioare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**) la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau

*preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

5.3. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.4. Chiar dacă definiția discriminării directe, nici prin **O.G. nr. 137/2000**, nici prin directivele Uniunii Europene în domeniu, nu conține elementul de justificare obiectivă, ea poate fi analizată în conformitate cu jurisprudența CEDO.

5.5. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.6. În hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, Curtea a concluzionat că *„dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”*.

5.7. În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat, sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

5.8. Colegiul director constată că reclamata a promovat mutarea copilului într-o altă clasă. Astfel, comparativ cu ceilalți copii, s-a realizat fapta de diferențiere.

5.9. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu.

5.10. Colegiul director constată că motivul pentru care reclamata a promovat mutarea copilului într-o altă clasă reprezintă dizabilitatea lui.

5.11. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

5.12. Colegiul director constată că promovarea mutării copilului într-o altă clasă afectează dreptul la educație, dreptul la sănătate (din punct de vedere medical s-a constatat necesitatea unui mediu stabil pentru minor) și dreptul la demnitate. Aceste drepturi sunt stabilite de **Constituția României** (art. 32, art. 34, respectiv art. 1 alin. 3). În mod similar, aceste drepturi sunt asigurate și prin prevederile **Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului și Convenției pentru drepturile persoanelor cu dizabilități**, ratificate prin **Legea nr. 221/2010**.

5.13. Diferențierea, în anumite circumstanțe, poate fi justificată obiectiv. Justificarea obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare.

5.14. Privind justificarea obiectivă, prin jurespundența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a enunțat următoarele principii:

- **Convenția** nu interzice orice tratament diferențiat, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalitățile faptice; justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză (**Cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” împotriva Belgiei**, 23 iulie 1968);
- prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă; art. 14 din **Convenție** nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de a corecta inegalitățile faptice; în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză; poate fi discriminatorie aceea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod disproporționat un grup de persoane, chiar dacă măsura nu vizează în mod specific acel grup; o discriminare potențială poate rezulta dintr-o situație faptică (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008);
- justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit; în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă (**D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008).

5.15. În analiza scopului legitim, trebuie analizat existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere. În analiza metodei adecvate și necesare, trebuie analizat dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere.

5.16. Reclamata invocă următoarele justificări:

- minorul are un comportament agresiv;
- a existat o presiune din partea părinților;
- în clasa paralelă era un număr mai mic de elevi, și nu mai erau și alți copii cu dizabilități.

5.17. Prima justificare nu poate fi acceptată ca fiind o justificare obiectivă, din moment ce mutarea copilului nu soluționează problema, ci o transferă spre o altă clasă, alți părinți, eventual altă școală. Scopul nu este legitim, din moment ce există adevărul medicală conform căreia minorul este apt pentru a învăța într-o școală normală.

5.18. A doua justificare nu este una obiectivă, având în vedere faptul că legislația nu permite ca la presiunea părinților un elev să fie exclus dintr-o clasă. Reclamata ar fi avut obligația de a informa părinții că solicitarea lor este contrară prevederilor legale, prin urmare nu numai că nu i se poate da curs, dar nici nu poate forma obiectul unor discuții la ședința cu părinții, creând astfel un cadru ostil față de mama minorului.

5.19. A treia justificare nu este legitimă, întrucât legislația României nu prevede că un copil cu dizabilități nu poate fi înscris decât într-o clasă cu un număr mai redus de elevi în care nu mai există un alt copil cu dizabilități. Mai mult, din punct de vedere medical era contraindicat pentru minor să fie mutat într-o altă clasă, prin urmare o astfel de măsură, propusă de reclamată, era total neadecvată.

5.20. În concluzie promovarea mutării copilului într-o altă clasă de către reclamată reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**, reprezentând o deosebire pe bază de dizabilitate care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la educație și al dreptului la sănătate.

5.21. Conform art. 11 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**, *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.”*

5.22. Colegiul director constată că deși nu a existat un refuz explicit din partea reclamatei privind accesul minorului la sistemul de educație, promovarea mutării unui copil, prin exercitarea de diferite presiuni asupra părintelui, reprezintă practic o astfel de excludere. Astfel sunt incidente prevederile art. 11 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**.

5.23. Art. 2 alin. 5 al **O.G. nr. 137/2000** prevede următoarele: *„Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.”*

5.24. Colegiul director constată că față de minorul în cauză s-a creat un cadru ostil, degradant, inclusiv prin inacțiunea reclamatei față de părinții care cereau clar excluderea din clasă a copiilor „handicapați”, dar și prin acțiunea

reclamatei de a prelua această idee și de a promova mutarea minorului. În consecință se constată hărțuirea de către reclamată a minorului în cauză.

5.25. Conform art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia*”.

5.26. Având în vedere faptul că mediul ostil a fost creat în public de către reclamată, sunt incidente și prevederile art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**.

5.27. Art. 26 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000** prevede: „*Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate*”.

5.28. Colegiul director aplică amenda contravențională de 1000 lei față de reclamata Școala nr. 59 din București, prin reprezentant S.C., având în vedere următoarele:

- discriminarea a vizat o persoană, nu un grup de persoane sau o comunitate;
- discriminarea a vizat o persoană aparținând unei categorii extrem de vulnerabile;
- discriminarea a afectat trei drepturi fundamentale (la educație, la sănătate, la demnitate), punând în mod serios în pericol viitorul unui copil;
- discriminarea a venit din partea unei persoane juridice de drept public, motivată de percepția că nu are importanță legislația României, din moment ce există o presiune din partea unor părinți;
- directivele Uniunii Europene solicită statelor membre aplicarea unor sancțiuni descurajante;
- cauza arată o practică a instituțiilor de educație care nu poate fi promovată.

5.29. Colegiul director recomandă reclamatei a) să informeze părinții privind soluția dată de către CNCD în cauză; b) ca în viitor să nu mai accepte nici o presiune din partea părinților privind excluderea copiilor cu dizabilități din clase, pentru care există o recomandare medicală în sensul de a frecventa o școală normală.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată

### **COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:**

1. Faptele prezentate de petent reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1, art. 2 alin. 5, art. 11 alin. 1 și art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**;
2. Sancționarea reclamatei (a Școlii nr. 59 din București, prin reprezentant S.C.) cu amendă contravențională în valoare de 1000 lei;
3. Recomandă reclamatei ca a) să informeze părinții privind soluția dată de către CNCD în cauză; b) în viitor să nu mai accepte nici o presiune din partea părinților privind excluderea copiilor cu dizabilități din clase, pentru care există o recomandare medicală în sensul de a frecventa o școală normală;
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților, Inspectoratului Școlar al Municipiului București, Ministerului Educației Naționale și Administrației Finanțelor Publice sector 6 București pentru plata amenzii.

**VI. Modalitatea de plată a amenzii:** Amenda se va achita la Administrația Finanțelor Publice Sector 6, dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

### **VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita**

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

### **Membrii Colegiului director prezenți la ședință**

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru



JURA CRISTIAN – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

**Data redactării:** 30.10.2013

**Notă:** Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ***, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: H.I.